

این باید جمع گیری و اگر غایت باید طوری
باشد که اسباب خدمت مردمی نصیر نشود.

آقای امیر زامرضی قلیخان - اکثر صلاح
مدانیه چیزی بظنیه نوشته شود.

آقا سید حسین - در باب وقت مجلس باین
باید کار باید طرف صبح باشد.

آقای امیر زامرضی آقا - مسئله استنطاق
تمام شد یا خیر ؟

رئیس - تمام نشده و عقیده بنده این است که
کمی از طرف مجلس معین نشود.

احمد الدوله - همین شخصی که چند روز
است حبس کرده اند اگر بعضی نسبتها را بآوردند

و بعضیها شهادت دادند و حکم کردند که دوسال
حبس بماند. آیا این ترتیب را مجلس قبول خواهد

کرد یا نه پس فرای بگذارید که دیگر بدهد اسباب
ذمت بماند.

آقای امیر زامرضی ظاهر - چون عدلیه صبح ندانیم
نظارت باید باشد.

حاج میرزا آقا - آیا این نظارت برای چیست
آخر مثل مسئله سلا نشود.

آقا سید حسین - اگر عدلیه داریم لازم به
رفتن نظارت است اگر ندانیم بروند.

آقای امیر زامرحمود - امروز چشم تمام انجمن
با این مجلس است ما نمیتوانیم با آنها جواب بدهیم

که تکلیف مجلس نیست نظارت داشته باشد و حال
آنکه سالها در این مملکت عادت شده که بیخود مردم

را بگریه انداخته ضرر دارد که هیشکی فقط برای
نظارت برود.

آقای امیر زامرضی قلیخان - بشرط اینکه
اگر نظار از مجلس رفتند و تحقیق شد مجازات

تأسیس شود.

آقای سید حسن ققی زاده - در این خصوص
هیشکی از مجلس در آنجا باشد یا نباشد کار نداریم

این فرع اصل است که ببینیم در آنجا ابراهیم استنطاق
هفت و وزیر عدلیه چنین اداره را تشکیل داده است

یا خیر باید این اداره استنطاق در عدلیه معین شود
خواه از مجلس باشد یا نباشد چندان مهم نیست

هنده این است که زودتر باید چنین اداره در عدلیه
دائر شود.

صدیق حضرت - چون این مطلب مهم
و پولتیکی است و امروز هم ما عدلیه صبیح و منظم

نداریم باید از طرف مجلس کاملاً باین امر رسیدگی
و تحقیق شود.

وکیل الرعایا - بنده عرض میکنم که مجلس
تسلیق و استنطاق علنی باشد اشخاصی هستند که

میروند نظارت میکنند نیکگدارند محققان ضایع
شود دیگر اینکه هر کس را احضار میکنند از روی
قانون رفتار شود که تمذیبات بیجا نشود.

رئیس - بالاخره باید بموجب قانون رای
گرفته شود مذاکره هم شده عیالاً اگر خواسته

باشد که رای گرفته شود و الا فرداً طرف صبح
یا عصر مجلس فوق العاده تشکیل شده رای گرفته
می شود.

آقای سید مهدی - رای برای چیست ؟
رئیس - رای برای اینست که از مجلس هیشکی

برای نظارت برود یا نه.

آقای امیر زامرضی فضلعلی آقا - رای باید در موقعی
باشد که تمام حاضر باشند نه اینکه بعضی بروند و رای

خود را اظهار نکنند.

آقای امیر عماد - آیا این شخص را نائل میدانید
یا خیر اگر در پیش او سندی درآمد و معلوم شد کسی

با او شریک بود او را باید استنطاق کرد تحقیق
شود و الا محض اینکه با فلانکس راه رفت نمیشود

معرض او شد.

رئیس - این مطلب معلوم نشد باشد از برای
مجلس بعد مذاکره شود آنگوقت رای گرفته شود.

محقق الدوله - خوب است موضوع رای را
بفرمایید تا همه ملتفت شوند.

رئیس - گفتم محض این است که ببینیم آیا
هیشکی برود یا نه ؟

محقق الدوله - و کلانایید بجزئیات مداخله
کنند و بعضی حرفها بزنند اینطور که گفته شد. بوجب

را بوردی که از اداره نظمی داده شده نسبت بکسی
سختگیری نشده است گویا باین اندازه هم که گفته شد

اغراق باشد لایق فرجام را بورت میرسد.

رئیس - فرد صبح مجلس فوق العاده تشکیل
میشود که در این باب گفتگو شود در خصوص وقت

مجلس هم معین شود که صبح باشد یا عصر.

مفتخر الممالک - عیالاً بجهت رسیدگی
بمطالب مهمه وضع قوانین نمیشود مجلس طرف عصر

باشد زیرا که وقت کم است باید از طرف صبح باشد.
(مجلس ختم شد)

مذاکرات روز ۲۵ شنبه ۲۶ رجب
دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز ۲۴ شنبه ۲۶ را آقای امیرزا
ظاهر قرائت کردند.

اسدالله امیرزا - نواب والا شاهزاده مبشر
السلطان از طرف اهالی لرستان بوقالت انتخاب

شده اند چندی قبل اعتبار نامه ایشان بدین مجلس
فرستاده شده و بهر مجلس هم رسیده است صنایع الدوله

رئیس هم در سابق رسیدگی کرده اند چون تا کنون
بواسطه کسالت مزاج نتوانسته بودند بمجلس مقدس

مشرف شوند امروز حاضر شده اند (مردم کلای عظام
تبریک گفتند).

مقل لشکر - جواب لایحه که از طرف انجمن
جنوبی در خصوص جناب احتشام السلطنه رسیده بود

که ایشان را بمجلس مقدس دعوت نمایند چه داده شد ؟
آقای امیر زامرضی ظاهر - بعد از قرائت نظام نامه

مفصلاً مذاکره می شود و نتیجه گرفته خواهد شد
(شروع قرائت نظام نامه وزارت داخله شد پس از

قرائت موادی چند مذاکرات لازمه بیان آمد.

لایق رئیس - جماعتی از طرف انچه آمده
ولایحه نوشته اند خوانده شود خوانده شد قریب باین

مضمون ما که جمعی از نمایندگان انجمن ما هستیم در
جلوی صدارت بهارستان حاضریم در باب استنطاق

متهمین که از طرف نظمی به خلاف قانون رفتار شده
اولاً بایست احضار نامه از طرف وزارت عدلیه فرستاده

شود و احضار شود و در بیست و چهار ساعت هم استنطاق
بعمل آید و پس از تعیین قصور مجازات داده شود
برخلاف این ترتیب میرزا عباسقلی خان را بدون احضار
نامه گرفته اند و چندین بیست و چهار ساعت گذشته است

و هنوز استنطاق بعمل نیامده عیالاً مستعدی هستیم
مادامی که در وزارت عدلیه مجلس استنطاق معین

نشده مقرر دارید که آنها را بضاعت ضامن معتبررها
کنند تا در موقعی که در وزارت عدلیه مجلس استنطاق

تشکیل شود حاضر می شوند و اگر باین ترتیب استنطاق
تأخیر بیفته اسباب اشکال و زحمت خواهد شد.

حاج محمد اسمعیل آقا - عرض میکنم تأخیر
استنطاق اسباب تولید فتنه می شود.

حاج امین الضرب - اگر مجلس استنطاق طول
دارد آنها را مرخص نمایند و ضامن معتبر بگیرند تا بعد

مجلس استنطاق دایر شود.

سیدالحکما - دبروز قرار شد که هر یک از وکلا
بکنفر موقت راهمین نموده بیست و چهار نفر معین شده

اند آنها هم در عرض خود بیست و چهار ساعت را
معین کرده اند خوب است آن اشخاص حاضر شوند و

امروز استنطاق بعمل آید.

نایب رئیس - دبروز در اینجا بیست و چهار نفر
معین شد باید بوزارت عدلیه نوشته شود که بعضی نظارت

در عمل استنطاق آنها را در موقع احضار نمایند این
ترتیب بروز شبته خواهد افتاد حالا گفتگو در این

است که آیا اینها تاروز شبته مجبوس باشند یا این که
باضان معتبر مرخص شوند و هر وقت لازم است حاضر

شوند.

آقای سید حسین - با ضامن صبیح مرخص
شوند.

آقای ملاحسن وارث - همینطور که حاج محمد
اسمعیل آقا گفتند تأخیر استنطاق اسباب تولید فساد

میشود.

نایب رئیس - گویا دیگر مجال مباحثه نیست
دبروز آنچه بایست گفتگو شود شد و اشخاصی برای

استنطاق معین شدند حال باید به بیستم این اشخاص
مجبوس باشند تاروز شبته یا مرخص شوند و در موقع

حاضر شوند (گفتند با ضامن معتبر مرخص شوند.)

مستشار الدوله - ما نباید در قانون اختلال
نمائیم این که گفتند استنطاق در بیست و چهار ساعت

زیاد طول نکشد این مطلب اشتباه شده است آنچه
در همه جارم است این است که اگر کسی متهم

است و او را گرفتند باید در بیست و چهار ساعت
اطلاع بر رئیس محکمه استنطاق داده شود نه این

که استنطاق زیاد تر از ۲۴ ساعت نبود بلی این
اشخاص که گرفته شده اند البته از مزمت معین هستند و در

تضییع شأن آنها حرفی نیست گویا سه نفر را گرفتند از آن
یکی میرزا عباسقلی خان دیگری پسر او یک نفر

دیگر هم پسر حاج محمد رحیم طه از است در حقیقه
او خیلی محترم است خوب است از او مرخص نمایند

و هر کس ضامن معتبر میدهد مرخص شود و لازم
نیست مجلس در حق همه یک طور حکم بدهد و

مجلس نباید در این خصوصها گفتگو نماید.

آقای سید حسن ققی زاده - دو چیز متناقض
در خاج شهرت دارد یکی اینکه مجلس در این کار

مداخله دارد یکی دیگر اینکه گفته میشود در این
خصوص مجلس گویا اطلاع نداشته باشد چنانچه

تا زمان انعقاد مجلس استعطاق از این اشخاص ضامن گرفته مرخص نمایند .

نایب رئیس - آخری چه باشد آنچه از انجمنها رسیده درخصوص پسر حاج عبدالرحیم تهباز و میرزا عباسقلی است عیال در باب این دونفر رای گرفته می شود .

آقا سید حسین - رای داده میشود که هر کس کلیل وضامن داشته باشد مرخص شود .

اینکه میگویند میرزا عباسقلی صاحب انجمن است بصر این مطلب مقصر نمیشود هر کس مقصر شد باید مجازات شود .

حاجی سید نصر الله - سارین هم تقصیرشان معلوم نیست باید همه با ضامن مرخص شوند و هر وقت لازم شد اجازت شوند .

آقای میرزا محمود خوانساری - در شرع مقدس ما این طور است که تا کسی تقصیرش ثابت نشود نباید حبس شود .

مستشار الدوله - اگر میخواهید حرفی بزنید قوانین را بهم نزنید شما میخواهید در اینجا زندگی کنید زندگی منوط باینست است اشخاصی که ظن می رود بتقصیر آنها باید بدقت استعطاق شوند آنچه معلوم است پسر حاج عبدالرحیم تهبازی تقصیر است میرزا عباسقلی هم خیلی ضامن دارد از تمام انجمن ها هم اظهار شده البته اظهارات انجمن هارا هم باید قبول کرد ولی در باب آن دونفر که پیش گرفته شده بودند از یکی از آنها همان شب در ضمن استعطاق بعضی مطالب مفهومی شده است عیال همان دونفر اول مرخص شوند .

آقا میرزا فضلعلی آقا - بهینیم اینها آنچه بمانند تاروز شب که مجلس استعطاق تشکیل یابد یا اینکه بروند و هر وقت لازم شد اجازت شوند هیچ فرقی نمی کند آنها هر چه از استاد داشتند البته گرفته شده در این صورت ضامن بدهند که روز شب حاضر شوند .

آقای میرزا محمد حسن - مطلب آقای مستشار الدوله این است که از روی قانون نمی شود اشخاصی که تقصیر آنها باندازه مفهوم شده است مرخص شوند .

آقای میرزا فضلعلی آقا - بر حسب قانون شرع که تقصیر آنها هنوز معلوم نیست بقانون مشروطیت هم که ما نمی دانیم هنوز قانون وضع نشده است .

حاج محمد ابراهیم - شما تا بحال از نظمی هیچ استفسار کرده اید که آنها هیچ استعطاق کرده اند چیزی معلوم شده است یا اخیر خوب است اطلاعات آنها را بخواهید (گفته شد که نظمی هنوز اقدامی نکرده است و از مجلس تکلیف خواسته بود) .

مستشار الدوله - گویا نتیجه مذاکرات این شد که از پسر حاجی عبدالرحیم و میرزا عباسقلی خان ضامن گرفته شود و همین امروز مرخص شوند آن چهارمی را نمی دانم ولی اولی بر حسب استعطاق شب اول که بعضی کاغذها از او ابراز شد رای نمی نهم که مرخص شود بکاملی را هم مرخص کنم و کلانی که فزای معنوی آنها متزلزل است خوب است مجلس حاضر نشوند .

آقا سید مهدی - بکاملی را حاج محمد اسمعیل آقا گفتند که مرموم است آنها بیکیه این لوابی را نوشته اند همه مشروطه خواه هستند و همه را هم بروق قانون نوشته اند اما این که گفته شد تأخیر استعطاق اسباب نفع و مفیده می شود معنی ندارد

آقای املا حسن وارث - آخر تا بحال چه کرده اند بر خلاف قانون بوده است شاید حالا هم بخواهند این هارا نادوما، دیگر حبس کنند آنوقت البته مفیده می شود .

نایب رئیس - عیال آن این شد که از این دو نفر ضامن گرفته شود و مرخص شوند و آن دونفر بمانند تاروز شب استعطاق شوند (تکراری از لاهیجان رسیده بود قرائت شد از این که حکم شده انجمن آنجا موقوف و تابع انجمن گیلان باشند شکایت کرده بودند و درخواست امر و اجازت بیقای انجمن خودشان نموده بودند) .

نایب رئیس - چون گیلان و آذربایجان فرض کرده ایم در این صورت سایر انجمنها هم خواهد خورد .

آقای اسدالله - لاهیجان از ههزهای متبیر گیلان است و باید انجمن داشته باشد .

دبیر رسائل - لاهیجان ربطی برشت ندارد همیشه از سر کار حکم بجهت آنجا صرفت بلوکات دارد نمی شود آنجا انجمن نداشته باشد .

آقا سید حسن قلی زاده - ضمناً این تکرار بکننده قرائت شد این دفعه دوم است مجلس از ترتیب خودش خارج شده است مجلس نباید هر جزئیات گفتگو نماید و رای بدهد مثل حکم های حکومتی .

آزروز که گیلان مطرح شد بیده از اشخاصی هستم که گیلان را ایالت می دانستیم بالاخره اکثریت آرا بر این شد که ولایت باشد پس در این صورت نمیشود بجهت هر مطلب جزئی هر روز رای گرفته شود و تمام حرفها آرزوی این بود که از لای نمی تواند انجمن ولایتی داشته باشد دیگر ملاحظه لاهیجان را نکرده بودند .

نایب رئیس - صبح است آرزوی رای گرفته شد که گیلان ولایت است من هم باشا هم عقیده هستم در ایالت بودن آن ولی انجمن لاهیجان خواهش کرده است که باقی بماند .

حاج امین الضرب - این جا یک تفاوتی هست از لای نمیتواند این حرف را بزند که حکومت آنجا مرکز می رود لنگرود هم نمیتواند بگوید ولی لاهیجان این طور بود که حکومت از مرکز می رفت اینها با هم فرق دارد .

آقا سید حسن قلی زاده - اینکه شما میگویید مثل اینست که لاهیجان از گیلان مجزی باشد اگر این طور باشد فردا خلخال هم میخواهد از اردبیل جدا باشد مطلب این است که گیلان ایالت است و باید هر کم نشین انجمن ولایتی داشته باشد .

صادق حضرت - خوب است در آنجا انجمن بلدی دایر باشد که خیلی مقصود تفاوت با انجمن ولایتی دارد .

آقا سید محمد جعفر - مجلس رای که داده نمیشود تردید کرد .

دبیر رسائل - بوجب نظامنامه گویا اهمیت داشته باشد که انجمن ولایتی داشته باشد وکیل از هر جا که پذیرفته شد باید انجمن هم باشد .

آقای میرزا ظاهر - پس اگر از گرگان رود هم وکیل بیاید ما قبول نمیکنیم هر جا که صاحب وکیل شدند وقتیکه آمدند ما آنها را خواهیم پذیرفت .

حاج امام جمعه - بنده هم از آن اشخاصی بودم که گیلان را ولایت میدانستم این اشخاص مردمانی هستند مشروطه طلب پس خود آنها پس از استعنا

بناظر - مطلب او صادر گردید و رای مجلس صادر نخواهد شد که دو رای مجلس تردید بشود گذشت اگر مجلس بپذیرد رای را بدهد آنوقت از سه متجاوز شکوه نخواهند کرد و انجمن خواهند خواست پس خوب است اصل لاهیجان هم انجمن بلدی تشکیل کنند که اگر مقصود رفع ظلم است بمسئل آمده باشد و دو رای مجلس هم تردید نشود .

آقای میرزا ابراهیم - در تمام ایران آریا شهری دارد مثل لاهیجان که انجمن نداشته باشد .

آقا سید حسین - متذکر میشوم رای که در مجلس داده میشود در وقت آموش میگردود .

وکیل التجار - در خصوص آن رای که داد شد در وقت انجمن ایالتی بخانه دوست ملاحظه شود آن رای از خواج داده شد ولی در حال رای مجلس تغییر ناپذیر است .

حاج امام جمعه - نفعی که برای مجلس نکند .

وکیل التجار - اینکه گفته شد در بین انجمن بلدی یا ولایتی تفاوتی نیست خیلی تفاوت دارد انجمن ولایتی ناظر در امور حاکم است ولی انجمن بلدی این طور نیست از قرار تکراری که در خارج شد گویا مأمورینی که برت گرفته اند برای ترتیب انجمن ولایتی بانزلی هم رفته اند که انجمن بلدی تشکیل دهند در صورتیکه خود در وقت هنوز تشکیل نشده است علاوه این مأمورین چنین مأمورینی در خصوص انجمن بلدی نداشته .

سیدالاحکام - آری این مجلس میتواند یک شهر را راجز ولایت دیگر گرفتار دهد یا نه بعد از دادن آن رای دیگر رای گفتگو نیست .

نایب رئیس - گویا حکم اکثریت این است رای حکم دو مجلس داده شد تقییم نخواهد کرد خوب است همانطور که صدیق حضرت گفتند با آنها جواب داده شود که انجمن بلدی باشد .

دبیر رسائل - انجمن بلدی با انجمن ولایتی خیلی فبرق دارد انجمن ولایتی از برای جلوگیری از تعدیات حاکم است گویا آنها بانجمن بلدی راضی نشوند .

نایب رئیس - ما غیر از متابعت اکثریت رای مجلس چاره نداریم آن رفت رای دادند که رشت ولایت است و حالا هم اکثریت آراء این است .

آقا شیخ حسین شهیدی - ششماه است که در این مجلس مقدس حاضر هستم و در این مدت از وجود خود قائم برای ملت هائید ندیدم و در این مدت ۶ ماه قریب دو هزار تومان ضرر بر من وارد آمده است مستحق هستم که مجلس مقدس دو ماه وقت بدهد بر من بکارهای خود رسیدگی نماید و مراجعت کنم .

محقق الدوله - از اینجا تا قزوین مجلس نمیتواند دو ماه وقت بدهد .

آقا شیخ حسین شهیدی - سکارهای من خیلی مهم است قنیر از این مدت نمی توان اصلاح نماید .

آقا سید حسین - یکماه مدت داده شود خوب ندارد .

آقا شیخ یوسف - این اجتهاد که در

... که کمیاب بود و همین نماینده که کدام شهر حق تشکیل ... دولتی دولتی دارد و کدام شهر باید بدلی ...

مذاکرات روز شنبه ۲۸ رجب

دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز پنجشنبه ۲۶ را آقا میرزا مرتضی قلیخان فرات حکم کردند قبل از انعقاد مجلس در خصوص بکنفر مکتول که از تکاب آورده بودند گفتگو شد.

آقا میرزا مرتضی قلیخان فرات حکم کردند که این شخص سه ساعت زنده بود و قاتل خود را هم گفته است که چه کسی بوده و وی خود را هم جناب حجة الاسلام آقای آقا سید عباد را مینمونه که هر طور رای مبارکشان علاقه بگیرد اصلاح کنند در خصوص اجازه مرخصی آقا میرزا حسین شهیدی گفتگو شد. حاجی میرزا فضلعلی آقا اظهار داشتند که زیاده از یک هفته حق رئیس نیست.

آقای میرزا فضلعلی آقا - اگر شخصاً از رئیس اذن گرفته شود بیش از یک هفته حق ندارد اذن بدهد والا اذن مجلس محدود نیست.

در این موقع شروع شد بقرائن نظامنامه وزارت داخله پس از قرائت چندین فصله مذاکرات لازمه میان آمد حاج امین الضرب که امروز بسمت نیابت حاضر بودند در وقت انعقاد مجلس مذاکره و اکید از سایر وکلای عظام خواهش کردند که یکساعت ونیم از دست گذشته مجلس منقذ میشود و همگی حاضر شوند ورقه استعفايي که از طرف صنیع الدوله رئیس سابق مجلس مقدس رسیده بود قرائت شد قریب بایضمنون.

حضور ذیسمندت زهصور و کلاه عظام ادام الله تائید اتم درید و تأسیس این مجلس که تنها باهت سعادت ملت و آبادی مملکت بود بعضی نظر بحسن ظنی که باین بند داشتند بریاستم منتجب کردند و چون بر حسب نیت صاف خود چنین اقدامی را نوده بنده هم قبول کرده و کبی باش شهید آینه لازمه کوشش و سعی بود فرود گذار نکردم اگر قصوری میشد علت آن بود که اسباب فراهم نبود هر چه هرروزه برخدمات خود افزودم نتیجه بکس بعشید و رفته رفته زحمت صادقانه ام در خفیه ماند بلکه غنا در معبر هاب گفتند بلکه تهدید بقتل کردند اینک بدون هیچ شکایت و گلهرض مینه ام و استعفا میکنم که این استعفاء سوم را پذیرفته و بهمان وکالت اگر سزوار هستم قبول فرمایند.

حاج سید نصر الله - شهدا همین است که نوشته اند و اید افران ندارد.

آقا شیخ یوسف - با کمال تأسف باید قبول کرد.

آقای میرزا فضلعلی آقا - اگر احتشام السلطنه نبودند فی الحقیقه ما به تأسف فوق العاده بود.

نایب رئیس - جواب چه نوشته شود.

حاج سید نصر الله - نوشته شود از روی اضطرار در کمال تأسف قبول میگرد.

آقا شیخ یوسف امید است که در همان وکالت خودشان هم خیمات نمایان خود را پرور بدهند.

آقای میرزا محسن - در مسئله رئیس چه باید کرد.

خیاط باشی - باید از طرف مجلس احتشام السلطنه خواسته شوند.

آقای میرزا فضلعلی آقا - توجه نمائید بهتر این است که بدایه ایشان را انتخاب نمائید تا اگر معظوری هم در بین باشد مرتفع گردد و بدون عذر بمجلس حاضر شوند.

اسدالله میرزا - اولاً اظهار تأسف مینمائیم از استعفاي صنیع الدوله و بعد از قبول کردن این استعفا غیر از احتشام السلطنه کسی را برای این کار از ایشان بهتر نمیدانیم ولی معظوری در بین هست که آنروز آقای میرزا فضلعلی آقا در حضور همایونی گفتند و اعلیحضرت همایونی فرمودند احتشام السلطنه مأموریت مهم دارد و ما هم اسم او را در کمیسیون معرفی کرده ایم حال اگر صلاح میدانید انتخاب ایشان بشود از برای ریاست و بعد ایشان را بخواهید چنانچه امر مهمی را هم در پیش داشته باشند چه ضرر دارد دو ماه برونند و بعد از آن بیانش مشغول انجام خدمت خود باشند در این مدت هم توفیق الدوله از برای نیابت ریاست حاضر هستند.

آقای میرزا فضلعلی آقا - مسئله وکالت اگر چه مهم است ولی ریاست مجلس خیلی مهمتر است حالا اگر ما احتشام السلطنه را از حضور همایونی بخواهیم شاید باره از معاذیر در میان بیاید ولی اگر بعنوان ریاست بخواهیم دیگر جای عذر باقی نخواهد ماند پس خوب است رای گرفته شود از برای ریاست ایشان بعد ایشان را بخواهیم.

آقای میرزا مرتضی قلیخان - این مطلبیکه فرمودند در صورتی است که تمام اهل مجلس ایشان را بشناسند و ما وکلا ولایات که اینهمه از استعفاي صنیع الدوله اظهار تأسف مینمائیم چه است که مدتی است با ایشان معاشرت کرده و ایشان را میشناختیم حالا ما احتشام السلطنه را نمی شناسیم خوب است چند روزی بمجلس تشریف بیاورند پس از شناسائی آنوقت انتخاب شود.

وکیل التجاره - در خصوص احتشام السلطنه اکثر میگویند که برای ریاست انتخاب شوند بنده هیچ نیشناسم و ندیده ام گذشته معلوم نیست که ایشان از شغل دیوانی خود استعفاء داده باشند عیال خوب است اول استعفاء بدهند و در مجلس حاضر شوند و آنوقت انتخاب شوند.

آقای میرزا فضلعلی آقا - دو مطلب است یکی استعفاي از شغل دیوانی آنرا که استعفا دادند و دیگری حضور بمجلس ولی از برای انتخاب ریاست قبل از وقت به مجلس آمدن لازم نیست.

آقای میرزا محمود خوانساری - ماسی نفر وکیل از طهران داریم که همه میگویند احتشام السلطنه آدم خوب و قابل این کار است ولی نود نفر وکلای ولایات ایشان را هیچ ندیده اند و نشناخته اند چطور میشود که آنها رای بدهند پس خوب است مجلس ایشان را بخواهد بعد از حضور چند مجلس آنوقت انتخاب کنند.

حاج سید عبدالحسین شهشانی - ترتیب انتخاب حالیه صحیح نیست اگر شما احتشام السلطنه را آدم صحیح میدانید همان دوروز تشریف

بیاورند معلوم میشود اینطور که آقای میرزا فضلعلی آقا میگویند بالا انتخاب شود شاید اکثریت آراءشده آنوقت توهمین ایشان خواهد شد.

آقای سید حسن ققی زاده - يك نفر و کبر را بریاست انتخاب نکردن توهمین نمیشود.

حسام الاسلام - بنده عرض مینمایم اول احتشام السلطنه را بخواهد وارد مجلس بشود بعد انتخاب کنید.

محقق الدوله - يك استعفا دارم که نظامنامه داخلی را بخواهد ملاحظه شود و از روی آن رئیس را انتخاب نمائید.

آقا میرزا محسن - لازم نیست الان فوری رئیس انتخاب شود شاید اگر میخواهند بروند فکر نمایند و بعد شخصی را معین کرده منتخب نمایند.

وکیل الرعایا - لازم نیست منحصر بجناب احتشام السلطنه بشود ما چند نفر از طهران کسروکیل داریم اعلیحضرت هم فرمودند که کسرو وکلا انتخاب شود خوب است این وکلاء را هم انتخاب نمائید شاید اشخاصی کافی در آن میان باشند آنوقت رئیس انتخاب شود.

نایب رئیس - مطالب مخلوط نشود مسئله احتشام السلطنه چه شده؟ (همه گفتند بنویسد فردا بیاند بمجلس).

نایب رئیس - در باب انتخاب رئیس گویا قرار چنین شده که چند روز باشد و از روی تأمل انتخاب شود.

محقق الدوله - نظامنامه داخله را آورده از روی آن رفتار شود رئیس باید فوراً انتخاب شود.

حاج سید نصر الله - لازم نیست که همین امروز انتخاب رئیس بشود (نظامنامه داخلی را آورده و در این خصوص قرائت شده معلوم شد که انتخاب فوری در افتتاح مجلس است نه مطلقاً).

آقای میرزا محمود - گویا یقین باشد که احتشام السلطنه بمجلس خواهند آمد حالا امروز رئیس انتخاب شود چه ضرر دارد.

حاجی معین التجاره - این وکلای کبایق ماندند سی نفر را معین نمائید مردم بشایند که دوازده نفر را از آن میان انتخاب کنند شاید در میان آنها کسی باشد که برای ریاست هم صلاحیت داشته باشد.

رئیس التجاره - که نام اینست که احتشام السلطنه را تمام ملت میشناسند در این موقع ایشان را جلب بمجلس نمائید خیلی استفاده خواهیم نمود.

حسام الاسلام - تقیصه و کلارا انتخاب نمائید حال مردم میدانند چه اشخاصی را انتخاب کنند لابد اشخاص عالم باخبریت و بصیرت را انتخاب خواهند نمود آنوقت معلوم میشود که گوی قابل و لایق است.

محقق الدوله - بموجب نظامنامه بقیه وکلا را باید مجلس انتخاب نمایند.

ومال ولایات را باید از وزارت داخله خواست (نظامنامه داخلی و نظامنامه انتخابات که راجع باین خصوص بود قرائت شد).

صدیق حضرت - این نظامنامه که خوانده شد مال داخلی مجلس است و به همایونی ترسیمه و قانون نیست.

حاج سید نصر الله - این جا در مورد استعفا و فوت است ربطی ببقیصه ندارد.